

**Placcaet ende ordonnantie opte wapeninghe ende manninghe
vande schepen, soo ter coopvaerdije als visscherije uyte
vereenichde Nederlanden over zee varende, midsgaders opte
ordre vande admiraelschappen ende theleyt van dien, mettet
ghene daer aen dependeert**

<https://hdl.handle.net/1874/10179>

55
13.
PLACCAET
ENDE

 **donnantie opte wape-
ninghe ende manninghe bande Schepen / soo ter
Coopbaerdije als Visscherije uyte vereenichde Nederlan-
den ober Zee varende / midtsgaders opte ordie bande
Admiraelschappen ende tbeleyt van dien
mettet ghene daer aen
dependeert.**

IN S'GRAVENHAGHE,
By Hillebrandt Jacobsz. Ordinaris Drucker der Hec-
ren Staten Generael. Anno 1607.
Met Privilegie.

Alsoo inde naeste voorszeden Jaren
 byde ghemeeene Vyanden vanden welstant
 der vereenichde Nederlanden / ende ver-
 scheyden Zee-roovers den goeden In-
 ghesetenen der selver Landen ter Zee (soo
 welter Coopvaerdije als Disscherije) va-
 rende / groote schaden by ghevanckenissen/
 rancoen:menten/ende beroovinghen ober gecommen
 ende aenghedaen zijn / ende wy tot beter voorszom-
 minghe ende belettinghe van ghelijcke schaden dien-
 stich ende noodich bevonden hebben (hoben de Sche-
 pen van oorloghe / die wy in dienste in goeden getale
 onderhouden) de voorsz. Schepen van volck/geschut/
 wapenen ende andere behoefden ter oorloghe te doen
 versien / ende de selve by Admiraelschappen te doen
 vazen. Soo ist dat wy naer voorszgaende rispe deli-
 beratie gheordonneert ende ghestatueert hebben /
 Ordonneren ende Statueren by desen / Dat van nu
 voortaan / de Schepen upte vereenichde Landen ter
 Zee varende/ghemant van gheschut/wapenen/ ende
 andere behoefden versien / ende voorsz. byden selven
 achtervolcht sullé worden / de poincten hier naer ver-
 claert.

**Eerst belanghende de Wapeninghe ende
 Manninghe vande Schepen.**

I.

Alle Coopvaerdy-schepen vande gebnieerde Pro-
 vincien/sullen van nu voortaan ghemonteert/ ge-
 wapent/ende ghemant zijn als volcht.

ii.

Schepen groot zijnde van xl. tot L. lasten / sullen moeten
 op hebben seven Mannen / ende een Jonghe / twee Gote-
 lingen

linghen/ elck van acht hondert ponden ghewichts / twee
Steenstukken / vier Camers / elck van hondert ponden
ghewichts / vier Musquetten ofte Koers / ses langhe ende
twaelf korte Spiessen.

iiij.

Van L. tot l. lasten/sullen moeten op hebben acht Man-
nen een Jonghen / twee Gotinghen swaer te samen 2000
ponden/vier Steenstukken acht Camers/elck hondert pon-
den/ses Koers ofte Musquetten/ses langhe ende twaelf kor-
te Spiessen.

iiij.

Van l. tot lxx. lasten/ix. Mannen een Jonghen / vier Go-
telingen swaer te samen 4000 ^{fl} / vier Steenstukke / acht Ca-
mers elc van hondert pont/Koers ende Spiessen als vozen.

v.

Van lxx. tot lxxx. lasten/xiiij. Mannen / twee Jonghers/
Gotinghen / Steenstukken ende Musquetten als vozen/
twaelf langhe ende twaelf korte Spiessen.

vj.

Van lxxx. tot xc. lasten/xi. Mannen / twee Jonghers / ses
Gotinghen/swaer te samen 7000 ponden/vier Steenstuc-
ken/acht Camers/te samen swaer 600 ponden / Koers ende
Spiessen als vozen.

vij.

Van xc. tot C. lasten/xij. Mannen twee Jongers / ses Go-
telingen swaer te samen 8000 ponden / vier Steenstukken/
acht Camers/Koers ende Spiessen als vozen.

vij.

Van C. tot C.x. lasten/xij. Mannen twee Jonghers / ses
Gotinghen swaer te samen 9000 ponden / vier Steenstuc-
ken/acht Camers/te samen swaer 800 ^{fl} / acht Musquetten
ofte Koers/een dozijn lange/twee dozijn korte Spiessen .

ix.

Van C.x. tot C.xx. lasten/veertzien Mannen / twee Jon-
ghers/

ghers/ Zes Gotelinghen/ swaer thien duysent ponden/ vier
Steenstukken/ acht Camers/ Roers en Spiessen als vozen.

r.

Dan C. xx. tot C. xxx. lasten/ xv. Mannen/ twee Jonghers/
Zes Gotelinghen als vozen/ ses Steenstukken xij. Camers
tsamē swaer duysent pondt/ thien Musquetten ofte Roers/
twee dozijn langhe/ ende drie dozijn korte Spiessen.

ri.

Dan C. xxx. tot C. xl. lasten/ xvij. Mannen/ twee Jonghers/
acht Gotelinghen/ swaer te samen 11000. ponden/ Steen-
stukken/ Roers ende Spiessen als vozen.

xij.

Dan C. xl. tot C. l. lasten/ xvij. Mannen / twee Jonghers/
acht Gotelinghen/ swaer te samen 12000 pondt/ Steenstuc-
ken/ Musquetten ende Spiessen als boven.

xij.

Dan C. l. tot C. lx. lasten / xvij. Mannen / drie Jonghers/
acht Gotelinghen/ ende ses Steenstukken / beyde als vozen/
twaelf Musquetten ofte Roers/ twee dozijn lange/ ende drie
dozijn korte Spiessen.

xiiij.

Dan C. lx. tot C. lxx. lasten/ negenthiē Mannen/ drie Jong-
gers/ Gotelinghen/ Steenstukken/ Musquetten ende Spies-
sen als boven.

xv.

Dan C. lxx. tot C. lxxx. lasten / xx. Mannen/ drie Jonghers/
Gotelinghen/ Steenstukken/ Musquetten ende Spiessen als
boven.

xvi.

Dan C. lxxx. tot C. xc. lasten/ xxi. Mannen/ drie Jonghers/
acht Gotelinghen/ swaer te samen veertien duysent pondt/
Zes Steenstukken/ xij. Camers / tsamen swaer ses hondert
pondt / veertien Musquetten ofte Roers / ende Spiessen
als vozen.

xbij.

Van C. xc. tot twee hondert lasten / xxiij. Mannen / drie Jonghers / acht Gotelinghen te samen swaer ten minsten xiiij. dupsent pondt / acht Steenstukken / seckien Camers swaer ten minsten 1200 pondt / xvj Busquetten ende Spielsen als vozen.

xbiiij.

Ende alle andere Scheyen bobē de twee hondert lasten / sullen moeten ghequippeert ende van alles versien zijn naer advenant / welverstaende wel met meerder volck / gheschut ende amunicie maer niet minder.

Beroerende de Noozdts-vaerders.

xix.

De Noozdts-vaders / ende die van de Visscherije / sullen oock met geschut varen / ende voor dit Jaer 1607. by provisie ghemonteert zijn als volcht.

xx.

Noozts-vaerders van lxx. tot lxxx. lasten / sullen moeten op hebben seven Mannen / een Jonghen / twee Gotelinghen te samen swaer 2000. pondt ofte daer boven / Twee Steenstukken / vier Camers te samen weghende 300 pondt / vier Roers / ses langhe ende vier korte Spielsen.

xxi.

Van lxxx. tot xc. lasten / acht Mannen / een Jonghen / twee Gotelinghen weghende te samen 2400 pondt / twee Steenstukken van ghewichte als vozen / vier Roers / ses lange ende ses korte Spielsen.

xxii.

Van xc. tot C. lasten / ix. Mannen / een Jonghen / vier Gotelinghen weghende te samen 4000 pondt / twee Steenstukken / vier Camers t' samen swaer 400 pondt / ses Roers / een dozijn langhe ende een dozijn korte Spielsen.

xxiiij.

Van C. tot C. x. lasten / thien Mannen / twee Jongers / vier

bier Gotinghen ten minsten van 5000 pondt / vier Steen-
stukken / acht Camers swaer te samen 600 pondt / Koers ende
Spiessen als vozen.

xxij.

Van C. r. tot C. xx. lasten / elf Mannen / twee Jonghers /
vier Gotinghen weghende te samen 6000 pondt / Steen-
stukken / Koers ende Spiessen als vozen.

xxv.

Van C. xx. tot C. xxx. lasten / twaelf Mannen / twee Jong-
ghers / ses Gotinghen weghende te samen 7000 pondt /
vier Steenstukken als vozen / een dozijn langhe ende een do-
zijn cozte Spiessen.

xxvi.

Van C. xxx. tot C. xl. lasten / xij. Mannen / twee Jonghers /
ses Gotinghen weghende 8000 ponden / Steenstukken /
Koers ende Spiessen als vozen.

xxvij.

Van C. xl. tot C. l. lasten / xiiij. Mannen / twee Jonghers /
ende van alles ghewapent als vozen.

xxviii.

Van C. l. tot C. lx. lasten / xv. Mannen / twee Jongers / ende
ghemonteert als vozen.

xxix.

Van C. lx. tot C. lxx. lasten / xvj. Mannen / drie Jonghers /
ende ghemonteert als vozen.

xxx.

Van C. lxx. tot C. lxxv. lasten / seventhien Mannen / drie
Jonghers / ende ghewapent als vozen.

xxxi.

Van C. lxxv. tot C. xc. lasten / sullen moeten op hebben ach-
thien Mannen / drie Jonghers / ende van alles ghewapent
zijn als vozen.

xxxij.

Van C. xc. tot twee C. lasten / sullen moeten op hebben xix.
Mannen /

**Mannen/drie Jonghers / ende van alles gewapent zijn als
vozen.**

xxxiij.

**Noozts-baerders onder de lxx. lasten / sullen dit Jaer noch
onghemonteert mogen varen dooz de schaersheyt der Gote-
linghen / als in voorszeden Jaer / maer int toecomende Jaer
van 1608. haer moeten montereren nade o: dze die alldan sal
worden goet ghevonden.**

xxxiij.

Beroerende de Bupflen.

**Bupflen van xxiiij. tot xxx. lasten / sullen ghemonteert wor-
den met twee Gotinghen / elck van 800. pont / vier Steen-
stukken / acht Camers elck van 150 pont / ses Roers / ses lan-
ghe ende ses korte Spiessen.**

xxxb.

**Bupflen boven de dertich lasten / sullen moeten op hebben
vier Gotinghen swaer te samen 4000 pondt / vier Steen-
stukken / acht Camers van ghewichte als boven / ses Mul-
quetten ofte Roers / acht langhe ende acht korte Spiessen.**

xxxbj.

**Bupflen onder de vierentwintich lasten / sullen vooz dit
Jaer van 1607. mede noch onghemonteert moghen varen /
ende int toecomende Jaer van 1608. haer moeten wapenen
soo wel als andere Schepen ter Coopbaerdye varende / nade
o: dze die alldan sal worden ghestelt.**

xxxbij.

**Egheen Bupflen / Boots ofte andere Harinck-schepen/
sullen moghen upt varen noch incomen / nochte oock Zup-
den ofte Noozden varen sonder Convoy / ten ware dat se soo
veel Schepen sterck waren / dat se clamen op hadden achtien
ofte twintich Gotinghen / met twaelf Steenstukken ende
haer Camers / op pepne dat de Contrabenteurs op elck last
sullen verbeuren t' elcken reple twee ponden van xl. grooten
tpondt / mits dat se dan noch by Admiraelschap (onder den
selven**

selven te maken) sullen moeten baren / Welverstaende dat niemant ghehouden sal wesen onghemonteerde Schepen onder het Admiraelshap te nemen / Ende dat de Admiraelshappen met woorden ghemaect / soo krachtich sullen wesen / als de ghene die by gheschryfte gemaect sullen worden.

xxviii.

Alle welke booz-verhaelde Schepen / hen sullen moeten verken met kruydt / klooten ende scherp / omme met elck stuk te moghen schieten sechien schoten ofte meer / soo wel met Gotinghen / Steenstukken / als Koers.

Beroerende de Ordonnantie vande Schepen / tformieren vande Admiraelshappen / ende de ordze int beleyt van dien.

xxix.

Aengaende de ordze vande Schepen / en sullen van nu voortaan gheen Coopbaerdyschepen upt dese Landen moghen tzeplgaen / noch oock wederom naer dese Landen keeren / dan met Conboy ofte ghemonteerde Schepen / Admiraelshap ghemaect hebbende / na dese ordze op peyne hier naer verclaert.

xl.

Gerst / dat gheen Schepen upt het Vlije nae Oosten ofte Noorweghen / nochte oock upt Sont ofte Noorweghen naer dese Landen sullen moghen seplen / minder als dertich in getal / gheconvoyeert met twee Schepen van Oorloghe / ten ware den Commissaris / door dien de Schepen wel gemonteert waren / (op hebbende de Plote ten minsten twintich Gotinghen) goet bonde de selve onder Admiraelshap met een Convoyer te laten upt seplen / Ende sullen de Schepen upt het Vlije gheconvoyeert worden tot inde Sont / alwaer de boorz Convoyer ofte Convoyers sullen blyven liggghen / ter tijdt ghelijck ghetal van dertich Schepen van Oosten ghecomen

B

ghecomē sal zyn/ende alſdan de ſelve wederom conbroyeren
tot in deſe Landen.

xlj.

Ende dat by ghebreecke van Conbroyers/tot bozderinge
vande navigatie / de Schepen door Zee ghereet liggende
om naer Ooſten te varen / gheoorloft ſal zyn upt te ſeylen /
als oock uptē Sont naer deſe Landen te comen / ſoo verre de
ſelve te ſamen ober de xl. Gotinghen met andere wapenen
ende amunitien van oorloghe mogen uptbryngen / alwaert
ſchoon datter maer ſes / acht ofte thien Schepen byden an-
deren waren / Mits eerſt ende alvozen ten overſlaen van den
Commiffaris / een goet Admiraelſchap ghemaecte hebben-
de / om alle perijckelen te voorcomen.

xlj.

Alle Schepen inde Jettinghe oft elders vande hant ghe-
reede liggende / ſullen door yemant by henlypden ghecom-
mitteert / haer oock inde Admiraelſchappen moghen beghe-
ven / midts dat de ſelve / als andere / opt uptſeylen vande Vlo-
te ſullen moeten paſſen.

xljij.

De Maſe. Dat gheen Schepen uptē Maſe en ſullen moghen t'ſeyl-
gaen / minder dan twee / drie ofte vier in ghetal / op hebbende
ten minſten twaelf Gotinghen / ſoo wel die Ooſt als Weſt-
waerts varen / en dat onder tbeleyt van een Admiraelſchap
als boven.

xljij.

Terel. Ende upt het Terel naer Ooſten ofte Weſten / mede niet
minder als twee / vier / ſes ofte acht Schepen / wanneer de ſel-
ve moghen uptbryngghen ten minſten vierentwintich Gote-
linghen / mede onder Admiraelſchap als boven.

xlvj.

Behoudelijck nochtans dat de Schepen ſeylende naer
Ooſt ofte Weſt-Indien / Guinea / Barbarien / Italien / ende
door ofte door by de Strate van Gibraltar / alleen ſullen mo-
ghen

ghen uyt seplen: Ghelijck oock sullen moghen doen de Schepen comende uyte Sont naer de Hase/Zeelandt ofte elders/ bezupden het Cerel / als oock de Bergher-vaerderz ende Schepen die by Westen de Noes laden om naer Westen te baren.

xlvi.

Dat oock gheene Schepen uyt dese Landen naer Noor^{Weg} wegghen/ ofte uyt Noorwegghen naer dese Landen sullen moghen seplen / sonder by haer te hebben twee ofte ten minsten een Conboper/ ofte onder Admiraelship / als vozen. Ende sullen de voorsz Conbopers mette Schepen seplen in Vleckerro / ten ware de Conbopers eenighen vorderen dienst op andere Havens van Noorwegen conde doen/ ende daer naer weder datelijc comen inde voorsz. Haven van Vleckerro/ ende aldaer blyven ligghen den tijt van twaelf daghen/ op dat de Schepen in andere Havens gheladen zijnde / tijt hebben in Vleckerro te comen/ ten ware sy in Vleckerro comende/ aldaer een Vloete van xxx. Schepen bonden ghereet ligghen/ mette welcke sy in sulcken ghevalle sullen voorts baren.

Voorde
Noorts
baer
ders.

xlviij.

Ende soo yemandt hem vervoerderde sonder Conboy ofte Admiraelship uyt dese Landen naer Oosten ofte Noorwegghen/ ofte uyte Sont ende Noorwegghen naer dese Landen te seplen/ ofte van het Conboy ende Admiraelship hem begabe directelijck ofte indirectelijck: Dat alsulcken Schipper verbeuren sal op yeder last tscheeps / vooz elcke reyse twee gulden int uytgaen/ ende int incomen drie gulden van twintich stuyvers tstück : Ende daerenboven / dat sulcken ghebreckigen noch alleen sullen moeten dragen alle de schaden die hem byden Vpandt soude moghen worden aengedaen / sonder dat de Kooplieden ofte Keeders / die eenige goederen in sulcke Schepen gheladen hebben / yet tot haer rantsoen ofte schade gehouden sullen zijn te contribueren. Behalven noch dat alsulcken Schipper/ indien sy vande Vloete is ghe-

seylt ofte ghedwaelt / sonder hem bytvoorz Admiraelſchap
te connen excuſeren / alle de ſchaden (welck Godt verhoede)
die onder het Admiraelſchap vanden Vyanden soude mo-
ghen gheſchieden / indien hy onghenomen is overghetomen /
pro rato van zyn Schip ende goederen ſal moeten helpen dra-
ghen: ende ſullen de ſelbe boeten bekeert worden / te weten /
vande ghene die vande Plote ofte Admiraelſchap zyn ghe-
ſeylt tot profyte van het ſelbe Admiraelſchap ofte Plote. En
vande gene die ſonder Convooy ofte Plote uyt deſe Landen
ende uyte Sont ofte Noorweghen herwaerts gheſeylt zyn /
tot profyte vanden Armen / vander Stede daer de ghebreec-
kighe Schippers woonachtich zyn.

xlviij.

Welcke voorsz peynen ſullen worden gheerrecuteert byde
Collegien vande reſpective Admiraliteyten / daer de Voets-
ſchuldighen aencomen. Tot welcken eynde de Commiſſen /
ſoo opt Vlize als inde Sont / tot directie van deſe lake ghe-
committeert / als mede de Admiraelſ ende Capiteynen hen-
nerſtelijck ſullen informeren vande fauten in he uelieder re-
ſpect ve bedrijven ende bedieninghen vallende : Ende van
alle de ſelbe ghetrouwelijck adverteren de reſpective Col-
legien vander Admiraliteyt / omme byden ſelven voorsz tot
inninghe vande voorsz boeten / ſonder eenighe diſſimulatie
ofte moderatie gheprocedeert te worden naer behooren.

xliv.

De voorsz ghemonteerde Schepen int generael / ſullen in
haer gheſelſchap moeten nemen alle de onghemonteerde
Scheperen voorsz Zee ghereedt ligghende / ofte met haer ghe-
reedt zijnde / midts daer van ghenietende tot ſubſidie van
hare oncoſten / van yder hondert gulden dat eic Schip ende
goedt vande onghemonteerde Schepen waerdich ſal zyn /
zes ſtuyvers int uytvaren / al-eer de Schepen in Zee gaen /
ende rij. ſtuyvers als de ſelbe uyt Noorweghen / de Sont
ofte andere plaecten naer deſe Landen comen. Behoude-
lijck

Ijck/dat de ghemonteerde Schepen/ die uyt het Texel naer
Brouage/ Rochel/ ofte daer ontrendt seplen / vande onghe-
monteerde Schepen in haer Admiraelſchap zijnde/ sullen
ghenieten int uytgaen thien ſtuyvers:ende van daer weder/
omme in dese Landen ofte de Sondt comende / van ghelyc-
ken thien ſtuyvers / alles een yeghelijck naer zijn respectie
waerde ende prijseringhe/ t'ſy datter Convoyers by zijn of-
te niet : Doch sullen de voorsz betaelde penninghen byde
onghemonteerde Schepen wederomme in haberye ghe-
bracht worden ober Schip ende goederen / conform de Or-
donnantie / midts dat elck Bebrachter zijn respectie last
draghen sal.

I.

Welcke voorsz betaelde penninghen byde ghemonteerde
Schepen / ghenoten ende ghedeelt sullen worden naer het
ghewichte vande Gotinghen : Welverstaende / dat wie
niet ten vollen ghemonteert ende van alles voorszien is/ vol-
ghens die Placcaet / van dese penninghen niet en sal ghe-
nieten/maer ter contrarie van tghene haer ghebreect/mede
pro rato ende naer advenant neffens de ongemonteerde moe-
ten contribueren.

ij.

Oft ghebeurde (twelck Godt verhoede) dat eenich Schip
ofte Schepen van tvoorsz Admiraelſchap (soo wel ghemon-
teerde als onghemonteerde) eenighe schade vanden Opant
soude mogen lyden/ sal ghelijckelijck by alle de Plote *pro rato*
vande waerde van Schip ende goederen gedragen worden.

lij.

Waeromme alle de voorsz Schepen ende goederen / int
maken van't Admiraelſchap / sullen moeten worden ghe-
prijsert / omme soo wel in cas van schade als voordeel daer
naer gherekent te worden.

liij.

Ende alsoo by experientie bevonden wordt / dat inde

voorz prijsringhe/soo bande Schepen als coopmanschap-
pen/groote frauden worden ghecommitteert/tot merckelijc-
ke vercoztinghe bande gherichticheyt van het subsidie / de
ghemonteerde Schepen by dese ordonnantie toeghevoecht.
Zullen van nu voorten/tot verhoedinghe van soodanighe
frauden alle de Schippers/soo bande ghemonteerde als on-
ghemonteerde Schepen/ghehouden wesende upt dese Lan-
den seylende / aen de Commisen int Vlije hare Schepen en
goederen na der rechte waerde aen te gheven/ofte prijseren:
Niet by de gheheele masse (als tot noch toe is geschiet) Daer
distinctelijck naer advenant dat hen luyden by verscheyden
Coopluyde de selve zijn ingescheept / doende pertinente ver-
claringhe wat peder Coopman met naem ende toenaem
ofte oock sy luyden selfs daer inne zijn hebbende / ende wat
elc goet waerdich is/ ende sullen ten selven eynde (des ver-
socht zijnde) de generale ende speciale passpoorten van de sel-
ve heure goedeten aen de Commisen ooc vertoonē / al twee-
ke de Commisen secreet sullen houden sonder yemant daer
van openinghe te doen. Ende op dat dese verclaringhe des
te beter mach geschieden sullen de Schippers op heure laed-
plaetsen soo int uptvaren als int wederom comē den Coop-
luyden afscheyden by memorie de waerde van de goederen
die by een peder der selver henluyden worden inghescheept.

liii.

Soo verre nu eenige Schippers mochten bevonden wor-
den/die haer inde voorsz prijsringhe ofte aenghevinge niet
behoorlyck soude hebben ghequeten / Zal den Admirael oft
yemant vande Vloete wie hy sy / sulcken Schip dat te laech
aenghebrocht is / vermoghen te naecten soo langhe het Ad-
miraelschap duert / ofte ypterlyck drie daghen na t'arrive-
ment van dien / midts betalende daer voor een vierdepaert
meer dan selve gheprijsert ofte aenghegheven was / ende
dat betalende binnen den tijt van een maent naer dat het
Schip overgecomen sal zijn. Ende aengaende de goederen/
sullen

sullen de Fraudateurs t'recht van t'ghene verſwegen ſoude
moghen zijn / vier dubbelt moeten betalen / een achtendeel
ten profyte vanden Convoymeeſter / ende de reſte tot profyte
vande Aenclaghers / die t'ſelve aenclaghen ſullen : Welcke
Aenclaghers den Convoymeeſter hier van ſullen inſinue-
ren / omme ſulcken Delinquant gheen paſpoort te gheven /
voor ende al-eer de voorsz amenden betaelt ſullen zijn.

lv.

Dat ooc de gene die van zijn gheſchut anders aen-geven
dan t'ſelve inder waerheyt is / ende ſulckt daer na openbaer
wordende / ſal niet alleen moeten reſtitueren t'ghene hy daer
door geprofficeert mach hebben / maer boven dien noch vier-
mael de waerde vande ſelve reſtitutie / ten profyte vande
Aenclaghers als bozen / Ten welcken eynde de Generaels
van de Convoyen / ofte (ſoo de ſelve daer niet preſent zijn) de
Commisfen tot de recherche / Admiraelſ ende Capiteynen
vande Schepen van Oorloghe / ofte andere hoofd-officieren
der ſelver / ter vermaninghe van de Commisfen tot directie de-
ſer ſaken ghecommitteert / de Schepen daer hy verſtaen eeni-
ghe manquement by gheweest te zijn in t'wederom comen
ſullen helpen viſiteren / ende faute bevindende t'naecte Col-
legie ter Admiraliteyt daer ſoodanige Schepen t'huys hoo-
ren ofte arriveren hier van op t'alderſpoedichſte verwitti-
gghen / ende ſullen die van d'Admiraliteyt t'gunt voorsz is
aende Schippers van de ſelve Schepen daedlick ſonder ee-
nigh dilay ofte conniventie doen executeren.

lvj.

De ſelve van d'Admiraliteyt ſullen oock kenniſſe nemen
van alle differenten ende queſtien die wyl sake voorsz. ſouden
moghen riſen ende de ſelve decideren in alle billickheyt ſoo
dat behoort.

lvij.

Zoo pemant vande voorsz Vlote / wyl mannelicheyt ofte
couragie / eenich Schip des Vyants opt lijf ſeplde / ende daer
over

over schade quame te lijde / sal hem alsulckē schade by t Land
worden goet ghedaen: Ende waert dat des Opants Schip
daer over quame te sinckē / sal in sulckē geballe de schade hē
dubbelt worden gerecompenseert: en so verre by des Opants
Schip inde gront seplde / even-wel zijn Schip behielde / sal
daer voor ghenieten / tot eene vereeringhe / de somme van
twee duysent guldens / d'een helft daer van tot behoef van
den Schipper / ende d'ander helft tot behoef vanden Sier-
man ende d'ander Scheeps-volc / om onder t' selve verdeyle
te worden hoeft voor hoeft naer elc' gagie ofte soldije.

liij.

Item soo verre eenich Schip vanden Opant by het Ad-
miraelschap ofte Plote verobert werde / sal t' selve Schip
met alle zijn toebehoorten wesen tot profijte vanden ghenen
die daer toe hulpe ende assistentie ghedaen hebben / en sullen
daerenboven ghenieten twee maenden solts / van soo veel
hoofden als op t' veroverde Schip ghedient hebben.

liij.

Ende omme de Schepen ende Plote by nachte in goede
ordre te houden / sullen de ghemonteerde Schepen by beur-
ten nacht voor nacht moeten vieren.

liij.

Ende sullen int Vlije / Texel / de Sontē ende andere Zee-
gaten daer het noodich bebonden wordt / Commissarisen
ghestelt worden / omme d'Admiraelschappen t' ordonneren /
de monsteringe te doen / soo wel van t' Boots-volck als amu-
nitie van oorloge / ende d'Admiraels-brieven te distribueren
achtervolghende d' instructie daer af ghemaect.

liij.

Ende worden de respectie Collegien vander Admirali-
teyt gheauthoriseert / ende ernstlick belast / dese Ordonnan-
tie te doen onderhouden / op dat den dienst vande Landen
mach worden ghevoerd.

Ende

lxij.

Ende op dat niemant van dese onse Ordonnantie ignorantie en pretendere / ofte onwetenschap daer van en hebbe. Ontbieden ende verfoecken wy daerom onsen lieven ende seer beminden / de Staten oft hare ghecommitteerde Raden vande vereenichde Provintien / van Ghelderlant / en Graefschap Zutphen / Hollandt / Zeelandt / Vrecht / Vriesslandt / Over-Flssel / Stadt Groeningen ende omme-Landen / mitsgaders de Collegien ter Admiraliteyt in Hollandt en West-Vriesslandt / Zeelandt ende Vriesslande / ende alle andere Justicierien ende Officierien dien dit aengaen sal / Dat sy dese voorzgaende Ordonnantie al-omme doen condighen / uytroepen ende publiceren daerinnen ghewoonlyck is uytroepinghen ende publicatien te doen. Procederende ende doende procederen teghen den Overtreders van dien / totte penen ende amenden hier boven verhaelt / sonder eenighe gunste / faueur ofte dissimulatie ter contrarien / Want wy selve tot vorderinghe vanden dienste vanden Lande alsoo bevonden hebben te behooren. Ghegheven in s' Graven-Haghe den xxij^{en}. february / 1607. *A. Coenders v^r.*

Ter Ordonnantie vande voornoemde
Heeren Staten Generael.

C. Aerssen.

Ⓒ

INSTRVC-

INSTRVCTIE

Voor de Commissarisen int Vlie ende inde Sont/
omme opficht te hebben op de uptbarende ende incom-
mende Oosterfche Schepen / ende Noords-vaerders.

I.

Iden eerften / dat de Commissarisen geen Schepen / t'fuyt wat quartieren van de Landen der ghebnieerder Prouintien die souden moghen wesen / sullen laten seplen uptet Vlije ofte Terel na Ooste ofte Noordsweghen / dan by Vloten ten minsten van dertich sterck / verghefelschap met twee Conbopers / ten ware die voorsz dertich ofte meer Schepen mochten upt maken ten minsten twintich Gotinghen / dewelcke alsdan met een Conboper sullen moghen uptseplen / onder alsulcke conditien ende restrinctien als by voozgaende O'donnantie is ghestatueert.

ii.

Ten tweeden / oft ghebeurde datter Schepen int Vlije mochten comen / sonder datter Conbopers int Vlije waren / de welcke t'flamen conden uptbrengghen ten minsten veertich Gotinghen / ende andere amuntien naer advenant / Zullen de selve moghen laten upt seplen / midts mede nemende onder hare protectie ende Admiraelship alle onghemonteerde Schepen vooz Zee ghereedt liggghende / ende daer ober stellende de bequaemste tot een Admirael / vice-Admirael / ende Schout by nacht : Des sullen de Schippers / sogewel vande ghemonteerde als onghemonteerde Schepen / int oprechten van't voorsz Admiraelship in confozmitie vande O'donnantie / ghehouden wesen oprechtelijck aen te gheven de gherechte waerde van haer Schip ende goedt / sulckx henlupden by verscheyden kooplupden t'selue is inghescheept / met verclaringe wat peder Coopman met naem ende toenaem daer inne heeft / ende wat elcx goet waerdich

is/ om t' selve byden Commissarisen op den Admirael's- brief
ghetepckent/naer advenant van dien de betalinghe gedaen
te worden/na welcke prijsringhe alle schade ende bate inde
Flote vallende mede sal worden gherkent.

iiij.

Zalstaen ter discretie vande Commissarisen /den gheco-
ren Admirael/vice-Admirael/ ende Schout by nacht / vooz
de Vlagghe soo veel toe te voegghen / als sy naer de grootte
van t' Admirael'schap sullen bevinden te behooren/ t'welcke
uyte subsidie vande onghemonteerde Schepen sal moeten
vooz af gaen.

iiij.

Zullen int maken vande Admirael'schappen / een peghe-
lijk zijn eyghen kosten ende ghelach doen betalen.

v.

Zullen neerstelijck vernemen ende onderstaen of de ghe-
monteerde Schepen/ook behoorlijck gemant en van cruyt
ende amunitie van oorloghe zijn vooz sien/ conform de vooz-
gaende Ordonnantie. (Alsoo daghelick seer groote fauten
daer inne bevonden worden) ende de Schepen daer sy ver-
staen ofte vermoeden eenigh manque by te wesen gaen vi-
siteren/selvs met assistentie van t' boordvolck van Oorloge
naest by der hant wesende / indien de ghebrckighe Schip-
pers int selve eenighe wepgheringhe mochten toonen/ ende
soo verre sy sulck (vermits het groot ghetal van Schepen
vooz Zee ligghende) alleene niet en mochten doen sullen daer
toe mede moghen ghebruycken de Generaels vande Con-
vopé (so de selve daer present zijn) ofte in plaetse der selver de
Commisen tot de reherche/ ende daer de selve niet en zijn de
Capiteynen ende hooft-officieren vande Schepen van Oor-
loghe die wy willen dat hen luyden in sulcken geballe sullen
assisteren.

vj.

Zullen mede perfectelijck annoteren / alle de ghene die
sonder

sonder Conboy ofte Admiraelſchap upt ſeylen ofte inne-
comen / ende de namen der ſelver aende reſpective Collegien
vander Admiraliteyt ober ſchrijven / omme byde ſelbe ghe-
executeert ende ghecozrigeert te worden / volgende de voozſ
Ozdonnantie.

vij.

Ende oft ghebeurde datter twee Vloten / elcx van dertich
Schepen / int Vlije ghelijckelijck ſouden moghen weſen /
d'eene naer Goſten / ende d'ander om naer Noozweghen te
ſeylen / ende maer twee Conboyers en waren / Zullen in
ſulcken ghevalle de voozſ Commiſſarifen / beyde de voozſ
Vloten / mette voozſ twee Conboyers / moghen laten upt
ſeylen / t'ſy inde Sont ofte Noozweghen / daer het jonghſte
Conboy niet en is ghegaen / mits dat ſy d'ander Vloete eerſt
ſullen brenghen in Saluo / ſoo verre weder ende windt het
ſelbe ſal moghen liyden.

vijj.

Dat alle de voozſ Commiſſarifen ſullen houden Jour-
nael van alle t'ghene aldaer paſſeert / ende de ghecommi-
teerde Raden vander Admiraliteyt / van alle occurrentien
adverteren. Ende voozts in alles reguleren na de voozſ
Ozdonnantie / opt ſtuck vande verſekeringhe vande Zee-
vaert ghemaect.

Aldus ghedaen ende ghearreſteert ter vergaderinge
vande Heeren Staten generael. In s'Graven-
Haghe den xxij^{en}. Februarij 1607. *A. Coenders v.*

Ter Ordonnantie vande voornoemde
Heeren Staten Generael.

C. Aerſſen.